

Riktlinje för fritidshem i Växjö kommun

Fastställd/ upprättad: Utbildningsnämnden 2025-10-15 §155

Dnr: UN 2025-00192

Giltighetstid: Tills vidare

Dokumentansvarig: Utbildningsnämnden

Dokumentinformation: Riktlinjer för kommunala verksamheter och fristående verksamheter i tillämpliga delar. Ersätter tidigare "Riktlinje för förskola, pedagogisk omsorg och fritidshem" i helhet.

2022-06-28 redaktionella ändringar, byte av benämning "förskola" till "fritidshem" samt hänvisningar till riktlinjer för förskola som inte är applicerbara på fritidshemmet.

2023-05-03 redaktionella ändringar. Förtydliganden om avgifter.

2024-02-01 redaktionella ändringar och förtydliganden.

2025-10-15 beslut om ändring av antalet planeringsdagar, villkor för omsorg obekvämt arbetstid samt förtydligande och korrigeringar av stavfel

Tidigare ändringar: Utbildningsnämnden

UN 2022-00446

UM 2023-00314

Fritidshem i Växjö kommun

Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, anpassad grundskola, specialskolan, sameskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Varje kommun ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och anpassad grundskola. Utbildning i fritidshem ska erbjudas så snart det framkommit att eleven har behov av en sådan plats. Utbildningen i fritidshemmet har samma läroplan som grundskolan Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (Lgr 22), kapitel 1–2 och 4.

Växjö kommun ansvarar för att elever som går i kommunens förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola erbjuds plats i fritidshem. För plats i fritidshemmet utgår en avgift.

Fritidshemsplats erbjuds den del av dagen då eleverna inte går i förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola, samt under lov. Utbildning i fritidshemmet ska erbjudas vid, eller så nära som möjligt, den skolenhet där elever får sin utbildning. Fritidshem erbjuds från förskoleklass till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år.

Vårdnadshavare som är föräldraledig eller pensionär har inte rätt till fritidshemsplats för sitt barn.

Eleven kan ha rätt till en plats till i fritidshemmet om eleven har behov av tillsyn på grund av något av följande alternativ: att eleven av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av fritidshem, att elevens vårdnadshavare förvärvsarbetar eller studerar.

Om elevens vårdnadshavare är arbetslös och därför har behov av fritidshemsplacering på grund av arbetsmarknadsåtgärder eller motsvarande kan eleven ha rätt till en plats i fritidshemmet.

Vårdnadshavare ska uppvisa intyg för rektor som styrker behovet av tid i fritidshemmet.

Begrepp som används i riktlinjen

I det här dokumentet används begreppen **vårdnadshavare** och **platsinnehavare**. Med det avses den platsinnehavare eller vårdnadshavare som har rätt att söka plats i fritidshem för ett barn.

Begreppet **platsinnehavare** används då barnet erhållit en plats i fritidshemmet. Om ett barn har två föräldrar med delad vårdnad kan båda föräldrarna vara platsinnehavare.

Ansökan och besked om plats i fritidshem

Administrationen för förskola vid utbildningsförvaltningen i Växjö verkställer placering i fritidshem utifrån *Riktlinje för fritidshem* fastställd av utbildningsnämnden.

Under våren får vårdnadshavare till samtliga barn i kommunal verksamhet, som börjar förskoleklass kommande hösttermin, ett utskick med instruktioner om hur övergången går till när barnet börjar fritidshem. Vårdnadshavare till barn i fristående fritidshem gör en ansökan via [kommunens digitala system](#) till kommunalt fritidshem eller direkt till den fristående skolan.

Hur beräknas vistelsetid?

Ramen för fritidshemmets öppettider är mellan klockan 06:00-18:30. Eventuellt avvikelse från ramtiden beslutas av rektor. Fritidshem erbjuds i den omfattning som behövs utifrån platsinnehavares arbete (inkl. tid för sömn före och efter nattarbete) eller studier. Hänsyn tas till restid samt tid för lämning och hämtning.

Om ett barn har två boendeföräldrar bestäms vistelsetiden utifrån båda vårdnadshavarnas tider. Om vårdnadshavare bor tillsammans är det tiderna för den vårdnadshavare med minst behov som avgör vistelsetid. Lever någon av vårdnadshavarna i ett hushåll tillsammans med en person (sambo/make/maka) som inte är vårdnadshavare till barnet är det endast barnets vårdnadshavares sysselsättning och behov som är avgörande för grund för placering och vistelsetid.

Rektor har rätt att begära intyg från arbetsgivare eller utbildningsanordnare för att vid behov kunna kontrollera vårdnadshavares rätt till plats i fritidshem och omfattningen av vistelsetid.

När elev får ett syskon och vårdnadshavare är föräldraledig

Vid föräldraledighet ska platsinnehavare säga upp barnets plats senast en månad innan beräknat förlossningsdatum eller beräknat ankomstdatum vid adoption.

Elever vars vårdnadshavare är föräldraledig har inte rätt till fritidshemsplacering, om inte eleven på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av fritidshem. I sådant fall lämnas en ansökan om särskilda skäl till rektor. Platsinnehavare meddelar rektor om föräldraledighet i samband med syskons födelse/hemkomst adoption.

När vårdnadshavare blir arbetslös

Om platsinnehavare blir arbetslös ska fritidshemsplatsen sägas upp. Elev vars vårdnadshavare är arbetslös har inte rätt till fritidshemsplacering, om inte eleven på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av fritidshem. I sådant fall lämnas en ansökan om placering i fritidshemmet av särskilda skäl till rektor.

Vårdnadshavare som har behov av fritidshemsplacering för sitt barn på grund av arbetsmarknadsinsatser kan ansöka om plats. Vårdnadshavare behöver styrka behovet med intyg från utbildningsanordnare eller arbetsgivare.

När platsinnehavare blir sjuk

I samband med platsinnehavares sjukdom har barnet rätt att vara i fritidshemmet i samma omfattning som tidigare. Uppstår ett större behov av tid i fritidshemmet kan platsinnehavare ansöka om utökad vistelsetid. Rektor bedömer och beslutar om utökad vistelsetid. Om platsinnehavaren får aktivitetsersättning eller sjukersättning kan rektor bedöma behov av och besluta om tillfällig placering.¹

När syskon är sjuka

Vid syskons sjukdom har eleven rätt att vara i fritidshemmet enligt ordinarie schema.

Behov av omsorg på obekväm arbetstid

Växjö kommun har en enhet som ger omsorg under obekväm arbetstid. Verksamheten är öppen måndag till fredag klockan 18:00-22:00 samt

lördag och söndag klockan 06:30-22:00. Eventuell avvikelse från ramtiden beslutas av rektor utifrån behov.

Riktlinjen gäller även för fristående huvudman som erbjuder omsorg på obekvämt arbetstid.

Rätt till placering i omsorg på obekvämt arbetstid

För rätt till placering på obekvämt arbetstid måste det finnas ett varaktigt och regelbundet omsorgsbehov och en placeringsperiod om minst två månader.

Barn till föräldralediga samt arbetslösa vårdnadshavare har inte rätt till omsorg på obekvämt arbetstid.

Behovet av omsorg ska vara utifrån vårdnadshavarens ordinarie arbetstider samt VFU eller praktik som är förlagd på obekvämt arbetstid för studerande. Extraarbete (utöver en heltidstjänst) ger inte rätt till omsorg under kvällar och helger.

Behovet av omsorg ska uppgå till minst 20 timmar per månad eller minst 3 tillfällen per månad.

Om vårdnadshavare är gifta och/eller sammanboende krävs det att båda parter arbetar på tider då förskola eller fritidshem inte erbjuds. Intyg från arbetsgivare om anställning och arbetstidsschema ska lämnas för båda vårdnadshavarna/sammanboende.

Placering

Hantering av ansökan påbörjas efter att arbetsschema, som är styrkt av arbetsgivare, är inlämnat. Rektor för fritidshem på obekvämt arbetstid beslutar om placering i samråd med administrativ chef för förskolans administration.

Fördelningen av lediga platser till omsorg på obekvämt arbetstid sker efter samma turordningsregler som till ordinarie förskole- och fritidshemsplatser. Kriterierna som beskrivs ovan under punkten 1 ska vara uppfyllda.

När möjlighet finns att erbjuda plats skickas ett platserbudande. Erbjudandet ska besvaras inom föreskriven tid av båda vårdnadshavarna. Svarar vårdnadshavarna inte i tid avskrivs ansökan och vårdnadshavarna får aktualisera behovet på nytt.

Omsorg på obekväm arbetstid beviljas för en period av 6 månader i taget. Två gånger om året behöver nya intyg för arbetstider lämnas. Omsorg på obekväm arbetstid är behovsprövad. Vid granskning ska omsorgsbehovet kunna styrkas. Kvarstår inte behovet avlutas platsen på kväll- och helg med en månads uppsägningstid. Barnet har dock fortsatt rätt till sin plats i fritidshem under ordinarie öppettider.

Byter vårdnadshavarna/sambo arbetsgivare krävs nya intyg och ny prövning sker.

Schema

Schema för barnets närvaro ligger till grund för personalens arbetsschema och ska lämnas tre veckor i förväg och gälla för minst två veckor framåt.

Ändringar av schema under pågående schemaperiod kan endast göras om verksamhetens planering tillåter det.

All ledighet ska meddelas. Om barnet varit frånvarande mer än en månad utan anmälan om ledighet upphör rätten till omsorg på obekväm tid och platsen sägs upp.

Barn inskrivna i fritidshemmet deltar i kväll- och helg utifrån ovan nämnda regelverk i anslutning till ordinarie fritidshems öppettider.

Transport

Barnen ska i första hand lämnas och hämtas av sina vårdnadshavare eller av vårdnadshavaren utsedd person.

Elever inskrivna i fritidshem och som uppfyller kraven ovan kan erbjudas skoltransport mellan sin ordinarie skola och kväll- och helg verksamheten i anslutning till ordinarie fritidshems stängningstid.

Ansökan om omsorg på obekväm arbetstid görs via kommunens [digitala system](#).

Lovverksamhet

Barn med en fritidshemsplacering, som har behov av plats under verksamhetens semesterperiod eller under grundskolans höstlov, jullov, sportlov eller påsklov, kan erbjudas plats på annat fritidshem än det ordinarie under en begränsad tid.

Lovverksamhet finns för elever som har behov av fritidshem endast under skolans lov. Ansökan görs i [kommunens digitala system](#).

Utökad vistelsetid

I skollagen 14 kap. 5–6 §§ framgår att barn ska erbjudas fritidshem i den omfattning som behövs utifrån fysiska, psykiska eller andra behov. Det innebär att barn kan få en plats i fritidshemmet för sin egen skull, även om det inte finns ett tillsynsbehov. Samma gäller om barnet har ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt.

En placering på grund av barnets eget behov kan till exempel vara att barnet har behov av extra pedagogisk stimulans och stöd på grund av barnets behov att tränas i socialt samspel, vistas i svensk språkmiljö eller att barnet på annat sätt har begränsat språk och behöver språklig stimulans.

Barnets behov på grund av familjens situation kan till exempel uppstå då förälder är sjuk en längre period, eller vid syskons sjukdom eller funktionsvariation.

Rektor fattar beslut om placering av särskilda skäl. En placering av särskilda skäl i fritidshemmet är avgiftsbelagd enligt ordinarie taxa.

Beslut om utökad vistelsetid som särskilt stöd

Beslut om utökad vistelsetid i fritidshemmet ska utgå från elevens behov. Rektor fattar beslut om utökad vistelsetid enligt delegation från utbildningsnämnden. utifrån skollagen 14 kap 5–6§§.

För att ansöka om utökad vistelsetid i fritidshem ska platsinnehavare kontakta rektor.

Blankett finns på vaxjo.se. Ifylld blankett, signerad av båda föräldrarna, lämnas till rektor tillsammans med intyg som stödjer ansökan. Ansökan gäller för ett barn. Om barnet har syskon ska en separat ansökan göras för det/de barnen.

Intyg från läkare, barnhälsovården BUP, habiliteringen, logoped eller socialförvaltningen kan vara ett stöd för rektors beslut om utökad vistelsetid.

Även fritidshemmets personal kan påkalla behov av utökad vistelsetid om man exempelvis bedömer att barnet behöver mer språkstöd än vad som ryms inom beviljad vistelsetid, eller har ett behov av mer social träning. Rektor bedömer behov och beslutar om utökad vistelsetid.

Ansökan om plats i fristående fritidshem

Verksamheterna kan även bedrivas i privat regi av fristående huvudmän. Till de flesta fristående huvudmän går det att ansöka om plats via [kommunens digitala system](#). Övriga får föräldrar ta egen kontakt med. Det finns en förteckning med kontaktuppgifter på [kommunens hemsida](#).

Ansökan om plats i annan kommun/boende i annan kommun

Föräldrar med barn folkbokförda i Växjö kommun kan ansöka om plats i annan kommun. Ansökan om plats i annan kommun görs på [Växjö kommuns hemsida](#). Såväl Växjö kommun som den mottagande kommunen måste ge sitt godkännande innan barnet får en plats. Föräldrar med barn som är folkbokförda i annan kommun kan ansöka om plats i Växjö kommun. Ansökan görs på [Växjö kommuns hemsida](#). Placering kan erbjudas efter att hemkommunen yttrat sig.

Stängt fritidshem

Fritidshemmets verksamhet har rätt att hålla stängt under fyra dagar per år för bland annat planering och kompetensutveckling. Dagarna kan fördelas på halv- eller heldagar av rektor utifrån verksamhetens behov. Senast två (2) månader innan stängningsdags ska platsinnehavare informeras. Har eleven behov av plats under dessa dagar kan den ges på en annan enhet.

Avgifter

Avgiften för fritidshem beror på hushållets bruttoinkomst (inkomst före skatt), familjens antal placerade barn på förskola, i pedagogisk omsorg eller fritidshem. Avgift betalas för årets alla månader, de dagar barnet är ledigt samt vid personalens planeringsdagar. Avgiften är preliminär och beräknas utifrån de uppgifter platsinnehavare lämnar till kommunen. Om den årliga inkomstkontrollen visar att platsinnehavarens hushåll har betalat fel avgift görs en justering i efterhand.

Vid gemensam vårdnad där barn bor växelvis hos platsinnehavarna och båda har behov av omsorg är båda platsinnehavare och har varsin plats. Avgiften för varje placering grundas på den sammanlagda inkomsten i respektive platsinnehavarens hushåll. Platsinnehavarnas sammanlagda avgifter kommer inte att överstiga avgiften för en placering. Om platsinnehavaren har barn i både förskola och fritidshem görs en samlad beräkning av avgifterna.

Växjö kommun har **maxtaxa** vilket innebär att om hushållet tillsammans har en inkomst på samma summa som maxtaxan/månad eller mer, betalas högsta avgiften. För aktuell maxtaxa se kommunens hemsida, www.vaxjo.se. En gång per år gör kommunen en retroaktiv avgiftskontroll mot Skatteverket, av taxerad inkomst för eventuell reglering av avgiften. Maxtaxa omfattar all förskole- och fritidshemsverksamhet i Växjö kommun oavsett huvudman. Platsinnehavare uppmanas att uppdatera inkomstuppgift till kommunen årligen samt vid förändring av inkomsten för att avgiften ska bli så korrekt som möjligt.

Delad faktura om föräldrar inte har gemensamt hushåll

Om föräldrar inte har gemensamt hushåll, men **gemensam vårdnad** om barnet, är båda platsinnehavare, om båda har behov av att ha barnet placerat i fritidshemmet. I annat fall är den med behov av placering platsinnehavare. Barnet har en placering, men vårdnadshavarna ska räknas som separata hushåll och får var sin faktura (delad faktura).

Exempel på beräkning av avgifter

Om det i familjen finns barn i både förskola och fritidshem ska en samlad bedömning göras av avgiften.

Placering fritidshem

Barn 1: 2 % av inkomsten

Barn 2: 1 % av inkomsten

Barn 3: 1 % av inkomsten

Barn 4: Ingen avgift tas ut för barn 4 eller fler

Frånvaro från plats

Frånvaro från en placering/plats i mer än en månad **utan anmälan** uppfattar kommunen som en uppsagd plats och därefter tillkommer en månads uppsägningstid. Avgift betalas under uppsägningstiden.

Avgift för lovverksamhet

För lovverksamhet för elever betalas avgift för fem dagar, enligt gällande fritidshemstaxa.

Avgift för femåring som börjar förskoleklass/fritidshem

En femåring som beviljats tidigare skolstart och har placering i fritidshem debiteras enligt taxa för fritidshem.

Avgiftsreducering vid barns sjukdom

Ingen avgift tas ut om barnet är frånvarande på grund av sjukdom mer än 20 kalenderdagar i följd. Sjukdom ska styrkas med läkarintyg. Platsinnehavare meddelar rektor.

Uppsägning av plats och gällande avgifter

Uppsägningstiden för en plats i fritidshem är **en månad**. Uppsägning görs i kommunens [digitala system](#). Om barnet har en placering i fristående fritidshem ska berörd enhet också meddelas. Ordinarie avgift för fritidshem betalas under uppsägningstiden oavsett om platsen används eller inte.

Barnet har rätt till placering under uppsägningstiden enligt ordinarie schema om grund för placering finns.

Om en plats sägs upp i fritidshemmet och en återplacering sker inom tre månader tas avgift ut för hela den mellanliggande tiden.

Om en plats fått sägas upp på grund av att en förälder blivit arbetslös och sedan får ett arbete och då åter har behov av plats för barnet i fritidshem, tas ingen mellanliggande avgift ut. Det åligger platsinnehavaren att visa på att uppsägningen berott på arbetslöshet.

Inkomstuppgift

Inkomstuppgift lämnas i kommunens digitala system. Med inkomstuppgift avses hushållets sammanlagda uppskattade taxerade bruttoinkomst delat på 12 månader. Med hushåll avses makar, sammanboende och ensamstående. Den sammanlagda inkomsten räknas som avgiftsgrundande för makar och sammanboende, även om man inte är förälder till barnet. Påminnelser skickas årligen till platsinnehavare om uppdatering av inkomst. Om uppdatering inte görs, utgår maxtaxa.

Vad är en inkomst?

För information om vad skattepliktig inkomst är se www.skatteverket.se

Anmälan om inkomständring

Det är viktigt att platsinnehavare snarast anmäler inkomständring i [kommunens digitala system](#). Om ingen inkomstuppgift lämnas debiteras avgiften efter maxtaxans högsta nivå.

Avgiftskontroll utifrån inkomst

Kommunen gör en gång per år **en retroaktiv avgiftskontroll** mot Skatteverkets taxerade inkomstuppgifter. Syftet är att alla hushåll ska betala rätt avgift. Kontrollen görs två år tillbaka. Efterdebitering eller återbetalning görs i de fall platsinnehavare har betalat för lite eller för mycket.

De uppgifter kommunen får från Skatteverket är den deklarerade inkomsten för ett helt år. Kommunen har inte möjlighet att se hur inkomsten varierat mellan olika månader utan årsinkomsten delas med tolv för att få fram en genomsnittlig månadsinkomst.

För mer information om avgiftskontroll se vaxjo.se

Skuld till kommunen

Avgift som inte betalas trots påminnelser överförs till inkasso. Plats kan sägas upp av kommunen på grund av bristande betalning. Förälder som har en skuld till kommunen kan inte få plats förrän skulden är betald.

Vårdnadshavares/platsinnehavares uppgiftsskyldighet

Vid erhållande av plats ska vårdnadshavare visa upp intyg samt schema från arbetsgivaren respektive utbildningsanordnaren som bekräftar anställning eller studier. Lämnas inte schema och intyg till rektor i fritidshemmet i samband med erhållande av plats betraktas det som att det inte finns grund för placering. I sådant fall kan barnets plats sägas upp eller placering nekas av utbildningsförvaltningen.

Platsinnehavare är skyldiga att omgående informera Växjö kommun i de fall förhållanden som berättigar till plats samt påverkar vistelsetider och avgifter som förändras.

Platsinnehavare framförhållning när det gäller inlämnande av schema i [kommunens digitala system](#) är mycket viktig. Vid sena ändringar finns ingen garanti för att verksamheten kan ta emot barnet. Detta gäller särskilt inför kväll- och helg och sommar.

Lämnas inget schema och ett intyg från arbetsgivaren respektive utbildningsanordnaren till rektor vid fritidshemmet i samband med erhållande av plats betraktas det som att det inte finns grund för placering.

Platsinnehavare ska fullfölja krav på att lämna uppgifter om sitt barn genom [e-tjänsten](#).

Övrigt

Vad händer om en verksamhet avvecklas?

Avvecklas en enhet, såväl fristående som kommunal, erbjuds överflyttning till annan enhet.